

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursului ordinar, declarat de partea vătămată Caraman Eduard, împotriva sentinței Judecătorei Chișinău din 10 iulie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021, în privința inculpatului

Iabanji Denis xxxx.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare</i> <i>11.12.2018 - 10.07.2020,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>08.02.2021 - 19.05.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>22.09.2021 - 08.11.2021.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 10 iulie 2020, Iabanji Denis a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 650 unități convenționale, ce constituie 32.500 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul statului cheltuielile judiciare în sumă de 1440 lei.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate minore Xxxx, prin intermediul reprezentantului legal Caraman Eduard, prejudiciul moral în mărime de 20.000 lei.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul părții vătămate Caraman E. prejudiciul material în sumă de 53.436,26 lei, prejudiciul moral în mărime de 15.000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 3.500 lei.

În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Iabanji Denis, la data de 29.07.2018, orele 17:40, deplasându-se la volanul automobilului „Hyundai Getz”, n/î XXXX, pe banda nr. 2 de circulație pe str. Bucovinei, din direcția str. Calea Orheiului spre str. Nicolae Milescu Spătaru, mun. Chișinău, și-a realizat intenția de încălcare a regulilor circulației rutiere, și anume nu s-a asigurat că nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic în executarea manevrei de preselecție a benzii de circulație, ajungând în preajma imobilului nr. 1/2 din str. Bucovinei, mun. Chișinău, nu a cedat trecerea vehiculului care circula în aceeași direcție pe această bandă, dar a schimbat brusc direcția de deplasare a autoturismului pe care îl conducea de pe banda nr. 2 pe banda nr. 1, creând astfel neîntemeiat obstacol autoturismului „Dacia Logan”, n/î XXXX, condus de Caraman Eduard, care circula pe bandă nr. 1 în aceeași direcție.

Ca urmare a acțiunilor inculpatului, la efectuarea manevrei de preselecție a benzii fără a se asigura că nu va crea obstacole pentru alți participanți la trafic și fără a ceda trecerea vehiculului „Dacia Logan”, care circula pe această bandă, conducătorul mijlocului de transport „Dacia Logan”, Caraman Eduard, a încercat să evite impactul cu vehiculul ce i-a tăiat calea, a aplicat frâna și a luat volanul în dreapta pentru a nu se tampona în vehiculul condus de inculpat care i-a ieșit în față, iar în rezultatul acțiunilor de evitare a impactului vehiculului condus de victimă, s-a tamponat într-un gard metalic, amplasat pe partea dreaptă a carosabilului conform direcției de deplasare a autovehiculelor.

În urma impactului autovehiculului „Dacia Logan” cu gardul metalic, unitatea de transport condusă de Caraman E. a fost defectată tehnic, iar pasagerului xxxx, a.n. xxxx, care în timpul impactului se afla în automobilul menționat, i-au fost cauzate conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. xxxx din 27.09.2018, vătămări corporale sub formă de fractură închisă treimea medie os humeral pe stânga cu deplasarea fragmentelor cu edem și hematom al țesuturilor moi la acest nivel, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.

Instanța a reținut că prin totalitatea probelor cercetate în ședința de judecată, vina inculpatului este pe deplin dovedită, iar acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

Totodată, conform cererii de chemare în judecată, partea civilă Caraman Eduard a solicitat încasarea de la inculpat a prejudiciului moral în mărime de 15.000 lei, prejudiciului material în mărime de 83.435,26 lei (53.435,26 lei + 30.000 lei) și cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 3.500 lei, iar partea civilă xxxx a solicitat compensarea prejudiciului moral în mărime de 20.000 lei.

Potrivit art. 607 alin. (1) Cod civil, cel obligat la repararea prejudiciului trebuie să restabilească situația care ar fi existat în cazul în care împrejurarea cauzatoare de prejudiciu nu survenea. În conformitate cu art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale.

Dat fiind că inculpatul este recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii imputate, acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material urmează a fi admisă doar în parte, adică în sumă de 53.435,26 lei.

Ori, nu este întemeiată acțiunea civilă în partea încasării sumei plătite de către Caraman E. pentru chiria unui automobil (30.000 lei), fiindcă contractul prezentat nu a fost completat cu certificatul de înmatriculare, respectiv eliberat de Agenția Servicii Publice.

Este nefondată afirmația apărătorului inculpatului precum că Caraman E. urmează să se adreseze în instanța civilă sau să fie atrasă în proces compania de asigurare a vehiculului inculpatului, deoarece legea prevede că partea vătămată este în drept să adreseze acțiunea civilă în cadrul procedurii penale. Codul de procedură penală prevede cazuri limitate când persoana este în drept să înainteze acțiunea civilă separat de cauza penală, iar partea civilă a vândut automobilul deteriorat și lipsește cererea SA "Moldcargo" de a interveni în proces alături de reclamant sau pârât cu explicarea interesului intervenției.

3. Partea vătămată Caraman Eduard a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care de la inculpat să fie încasat prejudiciul material în sumă de 30.000 lei.

Apelantul a invocat că instanța a respins nejustificat cererea privind încasarea prejudiciului material pe acest capăt de acțiune, deoarece prin acțiunile inculpatului a fost lipsit de posibilitatea de a se deplasa cu mijlocul de transport personal la serviciu, a duce copii la școala și grădiniță, a vizita zilnic copilul său vătămat xxxx, internată în spital și imobilizată mai mult de 20 zile, cât și a se deplasa la țară în vizită regulată la părinții săi de vârstă avansată împreună cu familia.

Ca urmare, pentru a restabili starea cotidiană anterioară accidentului, care a fost periclitată prin acțiunile inculpatului, a fost nevoit să încheie contract de locațiune a automobilului cu scopul de a-și satisface exigențele zilnice și ale familiei, chiria căruia a fost de 30.000 lei, fapt confirmat prin contractul de locațiune, bonul de plată a serviciilor de chirie a vehiculului și dispoziția de încasare nr. 34.

Contractul a fost încheiat pe termenul perioadei de examinare a litigiului în instanța de fond.

Cererea privind încasarea acestui prejudiciu urmărea scopul de a compensa cheltuielile pentru a se repune în drepturile și condițiile anterioare accidentului.

3.1. Avocatul Viorel Gortolomei și inculpatul, la fel au declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care ultimul să fie achitat.

Apelanții au invocat că sentință nu este întemeiată pe probe pertinente, concludente, veridice care ar dovedi cu certitudine vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, fiind bazată doar pe presupuneri, iar orice dubiu urma a fi interpretat în favoarea inculpatului.

4. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Iabanji D. o încadrare juridică corespunzătoare și anume pe art. 264 alin. (1) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății, în conformitate cu prevederile

art. 7, 61 și 75 Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, deci, în limitele prevăzute de lege.

Totodată, ***instanța de fond corect nu a admis acțiunea civilă în partea încasării sumei plătite de către Caraman E. pentru chiria automobilului (30.000 lei), fiindcă contractul prezentat nu a fost completat cu certificatul de înmatriculare, respectiv eliberat de Agenția Servicii Publice.***

Prin urmare este corectă aprecierea primei instanțe de a încasa de la inculpat în beneficiul părții civile Caraman E. prejudiciul material în sumă de 53.435,26 lei, cu titlu de compensare a prejudiciului material cauzat prin infracțiune, or compensarea prejudiciului este probată prin înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată.

5. Partea vătămată Caraman Eduard declară recurs ordinar, solicitând casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie admisă acțiunea civilă integral.

Recurentul invocă precum că în urma accidentului provocat de inculpat, a rămas fără automobil, vehiculul său fiind complet distrus și pentru a se repune în dreptul de a se deplasa cu un automobil, așa cum o făcea până la accident, a luat în chirie pe un termen rezonabil un mic automobil „Toyota Yaris”, fapt, care l-a fixat prin contractul de locațiune din 31/07/2018 cu compania „Total Leasing”.

Ulterior, a prezentat în instanța de fond bonul de plata din 29/06/2020 pentru suma de 30.000 lei pentru chiria automobilului „Toyota Yaris” ca o probă a cheltuielilor, care le-a avut în legătură cu accidentul, cheltuieli necesare pentru a se repune în situația anterioară accidentului, formulând o acțiune civilă cu câteva capete de cerere.

Însă, prin decizia sa, instanța de apel nu s-a expus asupra motivului respingerii apelului și prezenței certificatului de înmatriculare.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală, odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă. Potrivit art. 385. alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze chestiunea dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă.

Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, instanța de fond, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) concluzia sumară și neclară, doar că: *„nu este întemeiată acțiunea civilă în partea încasării sumei plătite de către Caraman E. pentru chiria unui automobil (30.000 lei), fiindcă contractul prezentat nu a fost completat cu certificatul de înmatriculare, respectiv eliberat de Agenția Servicii Publice”*, este lipsită de vre-o argumentare în fapt și în drept, deci fiind una absolut neîntemeiată;

b) nu a cercetat și nici apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, invocate în acțiunea civilă privind încasarea sumei de 30.000 lei, nu a indicat motivele pentru care a respins probele părții vătămate, în special *contractul de locațiune a automobilului „Toyota Yaris” din 31/07/2018 cu compania „Total Leasing”, bonul de plată din 29/06/2020 a serviciilor de chirie în sumă de 30.000 lei și dispoziția de încasare nr. 34, certificatul de înmatriculare a automobilului „Toyota Yaris”*.

Ori, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în latura civilă în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (2), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal, se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel,

nefiind în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) reținând sumar și neclar doar că: *„instanța de fond corect nu a admis acțiunea civilă în partea încasării sumei plătite de către Caraman E. pentru chiria automobilului (30.000 lei), fiindcă contractul prezentat nu a fost completat cu certificatul de înmatriculare, respectiv eliberat de Agenția Servicii Publice”*, nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința în latura civilă vizată și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal în această parte.

Ori, concluzia enunțată este lipsită de orice argumentare în fapt și în drept, deci fiind una absolut neîntemeiată;

b) conform procesului-verbal al ședinței de judecată și descriptivului deciziei, nu a cercetat și nici apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete de fapt și de drept, invocate în acțiunea civilă privind încasarea sumei de 30.000 lei, nu a indicat motivele pentru care a respins probele părții vătămate, în special *contractul de locațiune a automobilului „Toyota Yaris” din 31/07/2018 cu compania „Total Leasing”, bonul de plată din 29/06/2020 a serviciilor de chirie în sumă de 30.000 lei și dispoziția de încasare nr. 34, certificatul de înmatriculare a automobilului „Toyota Yaris”;*

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul părții vătămate și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5. din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate;

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, în partea respingerii acțiunii civile în sumă de 30.000 lei, cheltuieli legate de contractul de locațiune a automobilului, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nepronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat și că recursul ordinar este întemeiat în aspectul vizat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune

rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului, casării deciziei contestate în partea respingerii acțiunii civile în sumă de 30.000 lei și dispunerea rejudecării cauzei în aspectul vizat de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În rest, decizia instanței de apel urmează să fie menținută.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de partea vătămată Caraman Eduard, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2021 în partea respingerii acțiunii civile în sumă de 30.000 lei, cheltuieli legate de contractul de locațiune a automobilului, și dispune rejudecarea cauzei în această parte de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia contestată se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea soluției de rejudecare a cauzei, fiind irevocabilă în rest, fiind pronunțată integral la 03 decembrie 2021.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico